

09 SPI

5 Mayıs 2021 Çarşamba 08:03

09 SPI

Giriş

- <https://ozdenercin.com/2019/02/01/spi-seri-haberlesme-protokolu/> , <https://arduinodestek.com/spi-haberlesme-protokolu-nedir-ve-nasıl-gerçeklesir/> <https://devreyakan.com/spi-nedir/> linkinden ayrıntılı bilgilere ulaşabiliriz.
- SPI (Serial Peripheral Interface), mikrodenetleyiciler, sensörler, dijital IC'ler ve diğer entegre devreler arasında seri veri iletişimini için kullanılan bir seri senkron iletişim protokolüdür
- Özellik ve kullanım olarak I2C'ye benzer. I2C'de olduğu gibi bir adet Master cihaz bulunur. Bu cihaz hatta bağlı çevresel cihazları kontrol eder.
- Çevresel cihazlarla veya diğer mikrodenetleyicilerle veri transferi sağlayan yazılım/donanım tabanlı seri iletişim protokolüdür. Bu haberleşme şekli karşılıklı iki tarafın **clocklarının senkronize çalışmasıyla** data iletişimini sağlamaktadır.
- SPI, genellikle düşük maliyetli, düşük güç tüketimi gerektiren uygulamalarda kullanılır. Özellikle mikrodenetleyiciler, sensörler, veri dönüştürücüler, hafıza kartları ve diğer entegre devreler arasında veri iletişimini tercih edilir.
- SPI'nin hızlı ve basit bir iletişim protokolü olması, çeşitli uygulama alanlarında yaygın olarak kullanılmasını sağlar.

Avantajları ve Dezavantajları

Avantajlar;

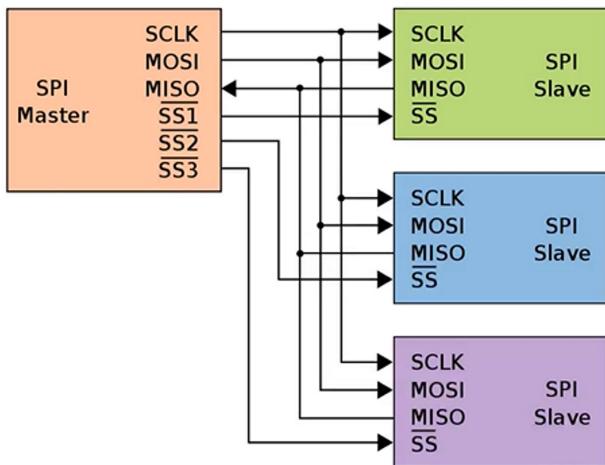
- Başlatma ve durdurma biti yok, böylece veriler kesintisiz olarak aktarılabilir.
- I2C gibi karmaşık bağımlı adresleme sistemi yok.
- I2C'den daha yüksek veri aktarım hızı (neredeysse iki kat daha hızlı).
- Ayri MISO ve MOSI hatları, böylece veri aynı anda gönderilebilir ve alınabilir.

Dezavantajlar;

- Dört kablo kullanır (I2C ve UART'lar iki kablo kullanır).
- Verilerin başarıyla alındığına dair bir onay yok (I2C de vardır).
- UART'taki eşlik biti gibi hata denetimi biçimini yok.
- Yalnızca tek bir master'a izin verir.

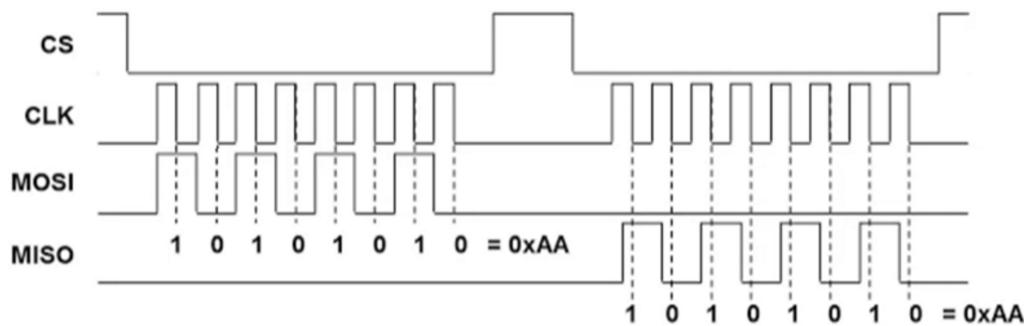
Bağlantılar

- SPI, genellikle dört telli bir bağlantıyla gerçekleştiriliyor:
MOSI (Master Out Slave In), Master cihazdan (genellikle mikrodenetleyici) slave cihaza veri gönderir.
MISO (Master In Slave Out), Slave cihazdan master cihaza veriyi gönderir.
SCLK (Serial Clock): Saat sinyali, veri iletim hızını senkronize eder.
Bu sinyal sadece master cihaz tarafından üretilir.
SS/CS (Slave Select/Chip Select), İletişim kurulacak slave cihazı seçer.
- Slave cihaz donanımsal olarak seçildiği için I2C iletişimindeki gibi adres gönderilmez. Fakat birden fazla slave cihazın SPI veri yoluna bağlanması için birden fazla SS/CS pini kullanır.
Tüm pinlerin kullanılmasına ihtiyaç yoktur.

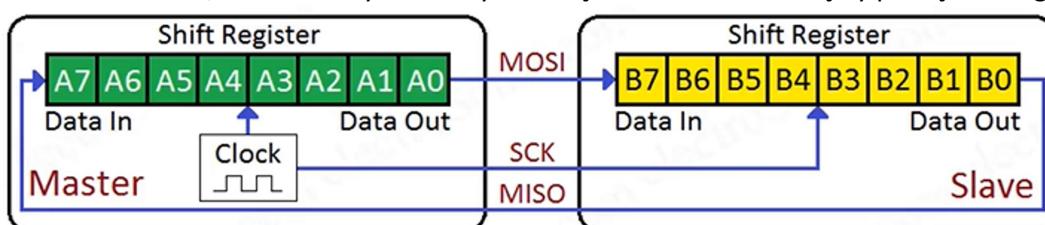

Veri İletimi

- Master, saat sinyalini verir.
- Master, SS/CS pinini, slave etkinleştiren bir **LOW** voltaj durumuna geçirir.
- Master, verileri MOSI hattı boyunca her seferinde bir bit olarak slave'ye gönderir. Slave, bitleri alındıkça okur.
- Bir yanıt gerekiyorsa, bağımlı, MISO hattı boyunca her seferinde bir bit veriyi master'a döndürür. Master, bitleri alındıkça okur.

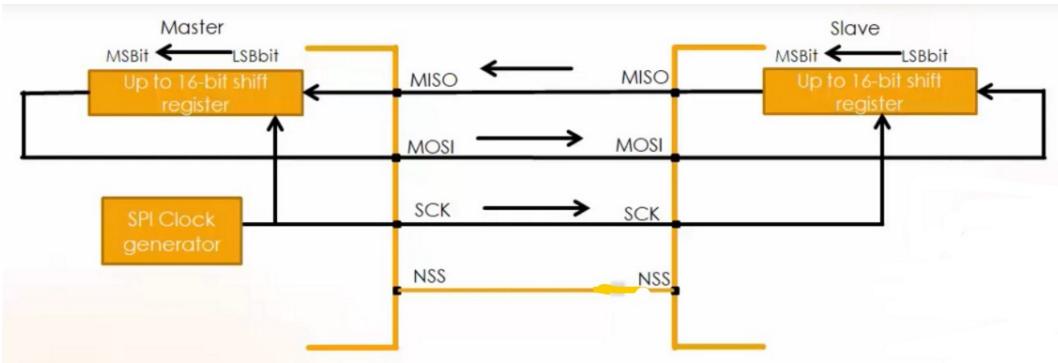
- SPI'da veri iletim sırası genellikle **8 bitlik** veri paketleri halinde olur, ancak bu uzunluğu değiştirilebilir. Veri iletim sırası, verilerin en yüksek veya en düşük anlamlı bit ile başlayıp bitişebileceğinin şekilde yapılandırılabilir.

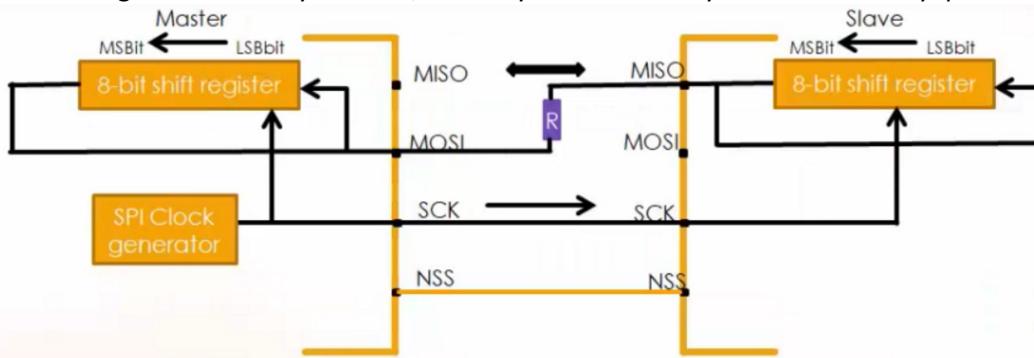
- Ana cihaz, iletişimi **başlatır** ve **sonlandırır**. Slave cihazlar ise ana cihazın taleplerine **yanıt** verir.

Veri Yolu

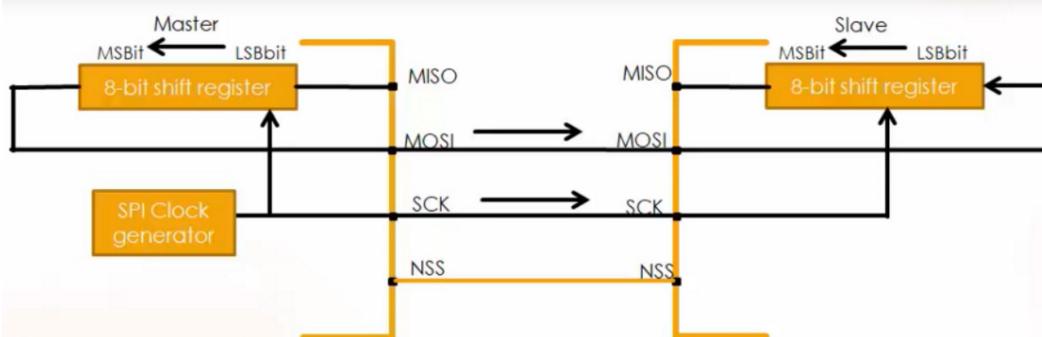
- SPI haberleşmesi için üç farklı mod vardır. Bunlar Full Duplex, Half duplex ve Simplex'dır.
- İkişi çift yönlü iken diğeri tek yönlü haberleşmedir. Bu modlar hakkında detaylı bilgi almak için <https://fastbitlab.com/spi-bus-configuration-discussion-full-duplex-half-duplex-simplex/> linkteki yazıyı okuyabiliriz.
- Tek yönlü olan Simplex iletişiminde SS/CS pini kullanılmayabilir, ancak çift yönlü olan Full Duplex ve Half duplex iletişimde ve birden fazla slave cihazı varsa SS/CS pini kullanışlı olabilir.
- **Full Duplex**, hem veri **gonderme** hem de veri **alma** işlemlerinin **aynı anda** gerçekleştirir. Veri iletimi için iki ayrı iletişim hattı kullanılır. Her iki tarafta bağımsız olarak veri gönderebilir ve alabilir, bu nedenle iletişim hızı genellikle yüksektir.

- **Half Duplex**, sadece bir veri gönderme ya da bir veri alma işleminin aynı anda gerçekleştirildiği bir çalışma modudur.
Bu modda, genellikle **tek bir çift yönlü** iletişim hattı kullanılır. Her iki taraf da **aynı iletişim hattını** kullanarak veri gönderebilir veya alabilir, ancak aynı anda her iki yönde veri iletimi yapılamaz.

- **Simplex**, sadece **bir yönde** veri iletimine izin veren bir çalışma modudur.
Genellikle tek bir iletişim hattı kullanılır ve veri gönderme veya veri alma işlemi yapılır. Her iki tarafta aynı anda veri gönderip alamaz.
- Eğer master sadece veri gönderip slave sadece veri alacaksa, bu durumda **MOSI** hattı kullanılır. Diğer bir durumda, master sadece veri alıp slave sadece veri gönderecekse, bu durumda **MISO** hattı tercih edilir.
- Bu iletişimde SS/CS pini kullanılmayabilir. Çünkü Simplex modda genellikle tek yönlü iletişim olduğu için sadece master cihazın veri gönderme veya alım işlemlerini kontrol etmesi yeterlidir.

Çalışma Modları

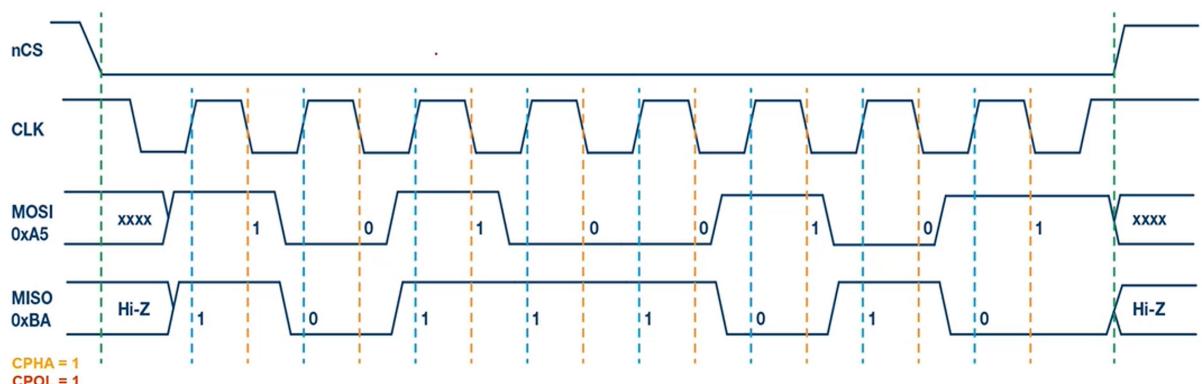
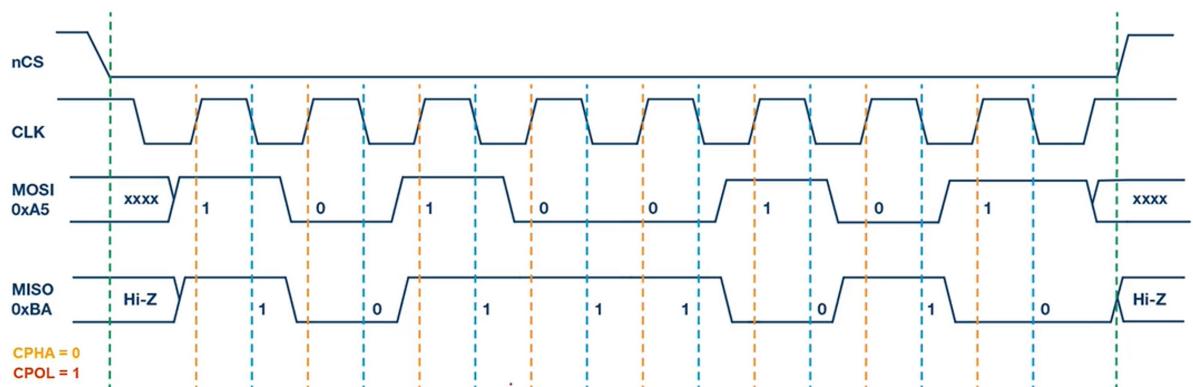
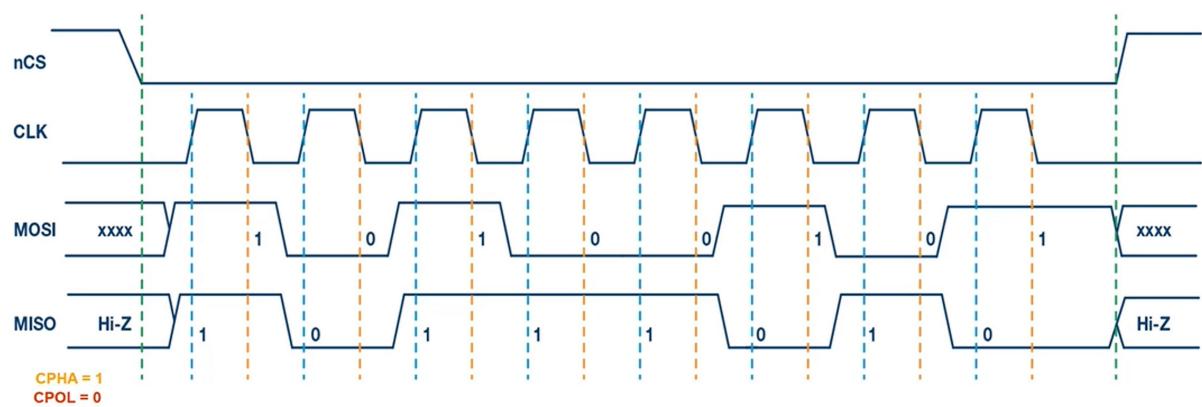
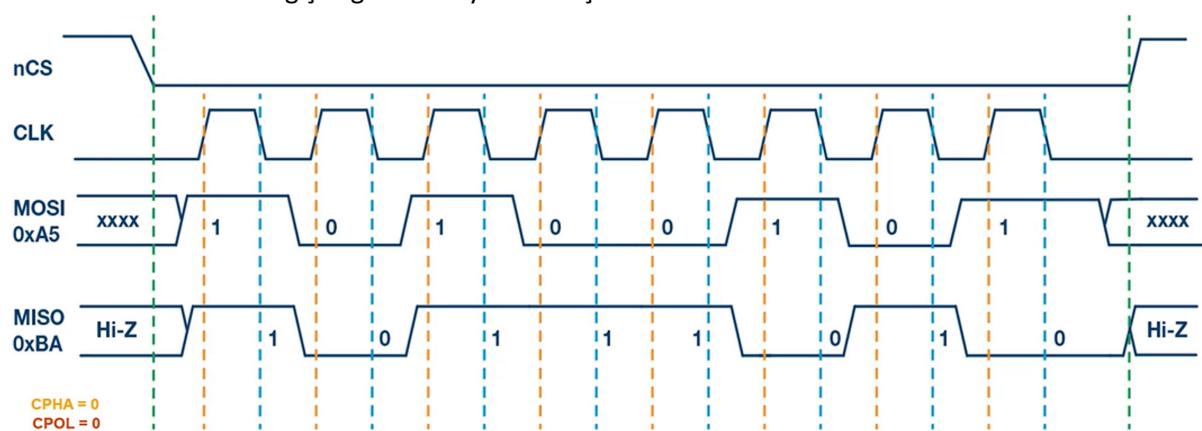
- SPI iletişiminde saat sinyalının nasıl üretileceğini belirler. Clock polarity (CPOL), saat sinyalının **yüksek** veya **düşük** seviyede başlayacağını belirtir, clock phase (CPHA) ise veri okuma/yazma işleminin saat sinyalının hangi **kenarında** gerçekleşeceğini belirler.
- **Saat sinyali**, CPOL değeri 0 olduğunda düşük seviyeden, 1 olduğunda ise yüksek seviyeden başlar.
Veri, CPHA değeri 0 iken saat sinyalının yükselen kenarında yazılır sonraki düşen kenarında okunur, CPHA değeri 1 iken ise düşen kenarında yazılır, sonraki yükselen kenarında yazılır.
- **SPI Modu 0 (CPOL=0, CPHA=0)**
CPOL = 0: Saat sinyali, düşük seviyede başlar.
CPHA = 0: Veri değişikliği saat sinyalının yükselen kenarında olur.
- **SPI Modu 1 (CPOL=0, CPHA=1)**
CPOL = 0: Saat sinyali, düşük seviyede başlar.
CPHA = 1: Veri değişikliği saat sinyalının düşen kenarında olur.
- **SPI Modu 2 (CPOL=1, CPHA=0)**
CPOL = 1: Saat sinyali, yüksek seviyede başlar.

CPHA = 0: Veri değişikliği saat sinyalinin yükselen kenarında olur.

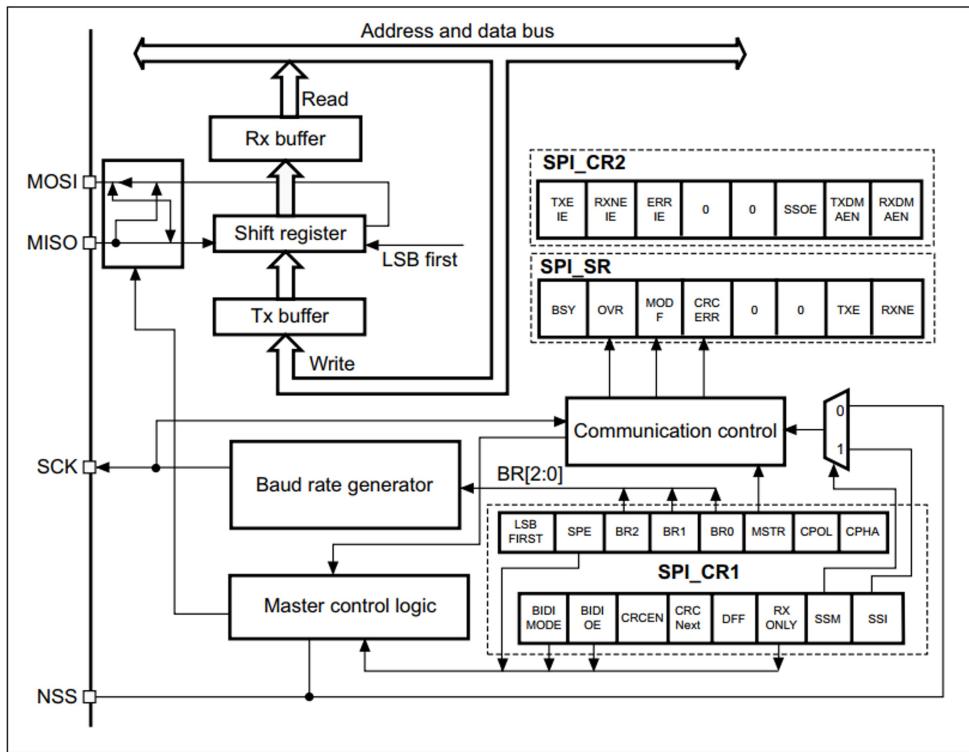
- **SPI Modu 3 (CPOL=1, CPHA=1)**

CPOL = 1: Saat sinyali, yüksek seviyede başlar.

CPHA = 1: Veri değişikliği saat sinyalinin düşen kenarında olur.

Birim Yapısı

Register

Offset	Register	31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
0x00	SPI_CR1	Reserved												BIDIMODE	15	BIDIOE	14	CRCEN	13	CRCNEXT	12	DFF	11	RXONLY	10	SSM	9	SSI	8	LSBFIRST			
		Reset value												0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0x04	SPI_CR2	Reserved												TXEIE	7	RXNEIE	0	ERRIE	0	FRF	0	Reserved	0	SSOE	0	MSTR	2	CPOL	1	CPHA	0		
		Reset value												0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0x08	SPI_SR	Reserved												FRE	7	BSY	6	OVR	5	MODF	4	CRCERR	3	UDR	2	CHSIDE	1	TXE	0	RXNE	0		
		Reset value												0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0x0C	SPI_DR	Reserved												DR[15:0]															0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0				
		Reset value												CRCPOLY[15:0]															0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0				
0x10	SPI_CRCPR	Reserved												RxCRC[15:0]															0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0				
		Reset value												TxCRC[15:0]															0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0				
0x14	SPI_RXCRCR	Reserved												0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0															0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0				
		Reset value												0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0															0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0				
0x18	SPI_TXCRCR	Reserved												0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0															0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0				
		Reset value												0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0															0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0				

- **SPI_CR1 (Control Register 1)** ve **SPI_CR2 (Control Register 2)**, iletişim modunu (Master veya Slave) ve saat hızını, Data frame format, Half duplex iletişim ve diğer özelliklerini yapılandırmak için kullanılır.
- **SPI_SR (Status Register)**, SPI haberleşme durumunu izlemek için kullanılır. İletimin tamamlanıp tamamlanmadığı, veri alımı durumu gibi bilgileri içerir.
- **SPI_DR (Data Register)**, Veri gönderip almak için kullanılır. Gönderilen veya alınan veriyi bu kayıt aracılığıyla işleyebilirsiniz.
- **SPI_CRCPR (CRC Polynomial Register)** ve **SPI_RXCRCR/SPI_TXCRCR (CRC Receive/Transmit Register)**, SPI verilerinin döngüsel hata denetimi (CRC) için kullanılır.

Haberleşme Metotları

- SPI üzerinden Polling, Interrupt ve DMA olmak üzere üç farklı haberleşme yapılabilir.
- <https://deepbluembedded.com/stm32-spi-tutorial/> linkinden konu hakkındaki bilgileri inceleyebiliriz.